

علم أصول الفقه

٢١-١٢-٩١ مبادئ مختص تصديقي ٦١

دراسات الأستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

قبح تجری در نزد عقل

- حُسن و قبح از صفات اعتباری است و «مابازاء» در خارج ندارد. وقتی می‌گوییم: عملی خوب است، یعنی از آن خوبی انتزاع می‌کنیم و وقتی می‌گوییم عملی بد و قبیح است، یعنی از آن بدی انتزاع می‌کنیم.

قبیح تجری در نزد عقل

- گاهی اعتبار حُسن و قبیح توسط عقل صورت می‌گیرد. یعنی ویژگی‌های شیء به گونه‌ای است که این صفت برایش اعتبار می‌شود.
- به عبارت دیگر عقل فارغ از شرع و عرف در برخورد با بعضی واقعیات که آنها را درک کرده است، چنین حسن و قبیحی را اعتبار می‌کند.

قبح تجری در نزد عقل

- حسن و قبح اعتبار شده مابازاء ندارد اما منشأ انتزاع دارد. به طور مثال عقل عدل را که به مبنای قرار گرفتن هر چیز در جای خود است، خوب می‌شمارد و برای آن خوبی اعتبار می‌کند و در مقابل برای ظلم، بدی اعتبار می‌کند.

قبح تجری در نزد عقل

- و گاهی عقل هیچ داوری-ای نسبت به حسن و قبح ندارد؛ ولی ممکن است شرع یا عقلا امری را خوب یا بد تلقی کنند.
- آن دسته از هنجارها یا ناهنجاری‌های اجتماعی که عقل داوری خاصی نسبت به آنها ندارد، ممکن است به دلیل این که از منظر عرف اجتماعی ارزش پذیرفته شده‌ای هستند یا عرف آنها را ضد ارزش می‌داند، مشمول حکم حَسَن یا قبیح باشند.
- اگر معتبر در این موارد شرع باشد، حسن و قبح شرعی است و اگر معتبر عقلا باشند، حسن و قبح عقلایی خواهد بود.

قبح تجری در نزد عقل

- بنابراین:
- اولاً حسن و قبح امری اعتباری است
- و ثانیاً گاهی عقل آن را اعتبار می‌کند و گاهی شرع یا عرف.